

Jõgeva Vallavolikogu haridus- ja noorsootöökomisjoni töö ülevaade 2024–2025

Haridus- ja noorsootöökomisjon tegeleb alus-, põhi- ja gümnaasiumihariduse tagamise, täiskasvanute õppe, erivajadusega laste koolihariduse, noorsootöö, huvihariduse jms küsimustega. Komisjonis on kümme liiget. Ajavahemikul 2024. aasta algusest 2025. aasta oktoobrini on komisjonil toimunud 13 koosolekut.

Üks komisjoni olulisi tööloike on valla eelarvete ja lisaeelarvete projektide läbiarutamine. Süvenenumalt on vaadatud nende haridust ja noorsootööd puudutavat osa. Komisjoni hinnangu on saanud ka valla arengukava ning haridusvaldkonna ja noorsootöövaldkonna arengukava täitmise aruanded.

Arutlusel on olnud ka muid olulisi teemasid. Mõned neist olid üles kerkinud juba enne vaadeldavat perioodi. Näiteks sai komisjon 2023. aasta oktoobri koosolekul teise lisaeelarve projekti arutamise käigus teada, et Palamuse kool on kulutanud palgaraha rohkem kui eelarves ette nähtud ja töötajate kate on plaanis neile lisaeelarvest eraldada 154 000 eurot, et õpetajad aasta kaheks viimaseks kuuks palgata ei jääks. Toona leidis direktori teguviisi taunimist, ent 3. jaanuaril 2024, kui vaatluse all oli 2024. aasta eelarve projekt, märkis komisjoni liige Arvo Sakjas üllatunult, et uues eelarves on koolil sada tuhat eurot rohkem kui eelmise aasta omas. Ta küsis, kas see on signaal, et tegelikult käitus direktor õigesti. Haridusnõunik Helle Kajaste vastas, et palgaraha ülekulu oli seotud hariduslike erivajadustega õpilastele antavate lisatundide tasustamisega: direktor lähtus HEV-raha kulutades vajadusest, riik raha eraldades aga oma meetodikast. Direktor oleks pidanud esitama enne raha kulutamist vallavalitsusele lisaraha taotluse, aga ei teinud seda.

Samal eelarve arutelul vallandus mõttevahetus teisegi n-ö habemega probleemi üle, et Jõgeva põhikool muudkui paisub ega taha oma majja ära mahtuda, väikestesse maakoolidesse jätkub aga õpilasi selle võrra vähem. Selleteemalistes aruteludes jõutakse ikka ja jälle küsimusteni, kes on olukorras süüdi ning kes ja mida selle parandamiseks ette peaks võtma. Küllap saab sel teemal piike murda ja lahendusi otsida ka haridus- ja noorsootöökomisjoni järgmine koosseis. Ukraina sõjapõgenikest õpilaste teema oli 2022. ja 2023. aastal mõnevõrra „kuumem“ kui kahel viimasel aastal, aga sellega seotud küsimusi on ka nüüd ette tulnud. 2024. aasta aprillis toimunud esimese lisaeelarve projekti arutelul tundis Arvo Sakjas näiteks huvi, kas koolid Ukraina laste õpetamiseks personalikulu kompensatsiooni enam ei saa. Haridusnõunik Helle Kajaste vastas, et selle raha saamiseks on taotlus esitatud, aga summa on veel alla tulemata.

Valdi Reinas tõdes aga, et see on kummaline, kui õpetajad peavad oma tasu mitu kuud ootama, kui tunnid tegelikult kogu aeg toimuvad ja õpetamine käib. Ei ole ju seaduslik ega ka loogiline, et õpetaja töötab, teadmata, millal ta tasu saab või kas üldse saab. Valdi Reinas avaldas arvamust, et omavalitsuste liit või mõni teine institutsioon võiks aidata raha liikumist kiirendada.

2024. aasta 11. novembril pidas komisjon maha pika ja põhjaliku arutelu Haridus- ja teadusministeeriumiga haridusleppe sõlmimise teemal. Osalesid ka vallavanem Taavi Aas ja haridusnõunik Helle Kajaste. Kuna argumente leppe allkirjastamise vastu, nii rahalisi kui ka juriidilisi, leiti rohkesti, otsustas komisjon konsensusega mitte toetada haridusleppe allkirjastamist ja volikogule arutelule suunamist. Kui riigi eelarvestrateegias on olemas vajalikud summad, võetakse teema uuesti arutluse alla.

Valla 2024. aasta teise lisaeelarve läbivaatamisel (17. juunil) algatas Valdi Reinas arutelu õppekäikude rahastamise põhimõtete üle. Ajendiks oli asjaolu, et Torma kooli ja ilmselt teistegi koolide eelarved on nii pingelised, et õppekäikude tarvis raha napib. Ka Keskkonnainvesteeringute Keskus, kelle toega senini õppekäike korraldades sai sageli

arvestada, on koolide jaoks eraldatavat raha drastiliselt vähendanud. Praegu ongi Torma koolis nii, et õppekäikude jaoks on igal klassil ainult 60 eurot. Sellega saaks bussisõidu Tabiverre, aga tagasi peaks jalgsi tulema. Aga kui lapsevanematelt raha küsida, võivad teadlikumad neist öelda, et nad ei maksa, sest õppetöö ajal korraldatud õppereis on õppetöö osa ja haridus on meil seaduse järgi tasuta. Valdi Reinas avaldas arvamust, et võib-olla peaks välja töötama mingi ühtse seisukoha, kuidas õppekäike rahastada, nii et kõigil oleksid võrdsed võimalused.

Rohkesti kõneainet on komisjoni koosolekul pakkunud idee viia haridusasutuste majandusvaldkonna töökohad (haldurid, majandusjuhatajad, remondimehed) Enveko alla. Reeglina on nende ametite pidajad osalise koormusega ja sellest tulenevalt suhteliselt madala palgaga. Kui nad Enveko koosseisu üle viia ja laiendada nende tööpiirkondi ühest koolist väljapoole, saaks neile pakkuda täiskoormust ja suuremat palka. 11. novembril 2024, kui ideed Enveko juhatuse liikme Argo Annuki ja konsultant/nõustaja Teet Suitu osavõtul arutati, toodi välja poolt- ja vastuargumente, aga leiti ka, et selliseid otsuseid ei peaks tegema kiirustades. Haridusasutuste majandusvaldkonna töökohad ongi veel Envekosse üle viimata.

Ka Laiuse põhikooli hoone rekonstrueerimine, millest korduvalt juttu on olnud, on lükkunud kaugemasse tulevikku. Vahepeal otsiti küll juba asenduspinda, kuhu kool remondi ajaks kolida saaks, ent lõpuks piirdui tervet maja hõlmava rekonstrueerimise asemel mõningate ventilatsiooni- ja elektritöödega, sest hankele tulnud pakkumised ületasid kaugel valla võimalusi.

Komisjoni vaateväljas on ikka olnud noortekeskused. 2024. aasta 15. aprillil toimunud esimese lisaelarve arutelul soovis Daniel Aganits teada, kui kaugel ollakse valla noortekeskuse Piiri tn 1 hoonesse kolimisega. Vallavanem Taavi Aas vastas, et noortekeskuse uute ruumide ehitushanke pakkumised on laekunud ja nüüd on vaja välja selgitada, kas kõige odavama pakkumise puhul võib olla tegemist alapakkumisega. Kahtlused osutusid siiski asjatuks ning odavaima pakkumise teinud ettevõtja tegi töö korralikult ja raha juurde küsimata ära. 17. oktoobril 2024 võis abivallavanem Asso Nettan teavitada komisjoni liikmeid sellest, et Jõgeva linna noortekeskus on uutes ruumides avatud ning Piiri 1c hoone, kus keskus varem tegutses, on maha müüdüd.

Torma noortekeskusel kahjuks nii hästi pole läinud. Sellele uue ja sobivama koha leidmisest on komisjoni koosolekul mitmel korral juttu olnud. 6. jaanuaril 2025 toimunud valla arengukava arutelul juhtis Valdi Reinas tähelepanu sellele, et arengukava järgi tuleks rahvamajas asuvat noortekeskust laiendada, aga sellel pole enam kuhugi laiendada: niikuinii kasutavad noored lisaks oma ruumile ka alumist saali, alumist kõrvalsaali ja kööki. Vahepeal räägiti küll noortekeskuse üleviimisest endisesse raamatukogu majja, aga see anti Kaitseliidule.

Meie valla noortekeskused on tegelikult koondatud ühtse juhtimise alla. Tänavu 3. märtsil kohtusid komisjoni liikmed Jõgeva Valla Noortekeskuse uue juhataja Jaanika Griiniga, kes andis ülevaate asutuse tööst. Mereli Tubin küsis talt, kuidas tuleks lahendada Torma noortekeskuse ruumikitsikuse probleem. Jaanika Griin vastas, et ta on kohapeal käinud ja näinud, et Torma noortekeskuses on tõesti vähe ruumi. Samas noored tahavad seal käia. Ta ei osanud kohe konkreetset head lahendust välja pakkuda, aga lubas, et püüab koostöös Torma noortejuhi Jaana Sepperiga probleemile lahenduse leida.

Komisjoni liikmetele on jagatud infot noortega seotud projektide kohta. Spordi- ja terviseedendamise nõunik Raido Onopa tegi näiteks 20. mail 2025 ülevaate noorsootöö valdkonna arengukava 2021-2028 täitmise kohta 2024. aastal ning tutvustas ka vallas käivitunud MoNo ehk mobiilse noorsootöö projekti, mille koordinaator ta on. Raido Onopale

esitati rohkesti küsimusi. Esitajad tahtsid aru saada, kas ja millist kasu projektist, mille käigus tehakse noorsootööd seal, kuhu noored koguneda tavad, vallale tõuseb.

Tänavu 14. aprillil tegid Sihtasutuse Jõgevamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus juhatuse liige Aive Tamm ja projekti Jõgevamaa koordinaator Evelyn Sepp kokkuvõtte Jõgevamaa üleste projektide „Kesk-Eesti Ettevõtlusinkubaator 2024–2026“ ja „Lõuna-Eesti ettevõtlikud noored (LEEN)” tegevustest. Tänavu 15. septembril sai komisjon aga arenduse peaspetsialistilt Erki Tederilt infot samast allikast rahastatavate uute projektide kohta, mis on suuresti eelpool toodud projektide jätkuprojektid. Jõgevamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus (JAEK) plaanib need teoks teha koos teiste omavalitsustega nii meie maakonnast kui ka teistest Lõuna-Eesti maakondadest ning volikogu pidi otsustama, kas anda valla poolne nõusolek nende projektide omaosaluse katmiseks. Komisjoni liikmed esitasid ka nende projektide kohta rohkesti küsimusi: omaosaluse summad on suured, seepärast tuli asja hoolega kaaluda. Lõpuks anti komisjoni poolt projektidele roheline tuli, st suunati omaosaluse katmist käsitlev eelnõu volikogule.

Paaril korral on komisjoni liikmed üles tõstnud küsimuse, kas vallavalitsuse noorsootöö- ja huvihariduse nõuniku ametikoht kavatakse täita või mitte. Praegu koordineerib noorsootööga seonduvat spordi- ja terviseedendamise nõunik Raido Onopa.

Haridus- ja noorsootöökomisjon pole koos käinud päris iga kuu. Samas tõi Arvo Sakjas möödunud aasta 17. oktoobril aset leidnud arutelu välja, et haridus- ja noorsootöökomisjon on vallavolikogu kõige tähtsam komisjon, sest haridus on meie tulevik. Seoses sellega avaldas ta arvamust, et komisjon saaks kokku iga kuu, vaatamata sellele, kas eelnõusid, mida arutada ja millele hinnang anda, on või ei ole. Valdi Reinas toetas Arvo Sakjase mõtet. Enam kui pool valla eelarvest läheb tema sõnul ju haridusvaldkonda ja kui ka hetkel ühtegi eelnõu menetleda pole vaja, on kindlasti valla hariduse oleviku ja tulevikuga seotud teemasid, mida arutada. Siingi on mõtteainet komisjoni järgmisele koosseisule.